

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Віреш ми очі і душу ми вигнеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о год. 6-ій пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламці неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

З угодової комісії.

З Відня пишуть нам під днем 15-го жовтня:

Угодова комісія уконституовала ся, вибравши предсідателем Білинського, заступниками бар. Швєгля і Вахнянина. Вчєра почала ся вже генєральна розправа. Річи поодиноких бесідників подадуть вам часописи; тому і годі на сїм місци входить в їх основу. Важнішим буде вражїне загальне, яке можна винести, послухавши річий сих бесідників. То-ж обєктивний слухач міг вже з двох перших засідань винести те пересвідченє, що як правиця так і значна частина лївиці бажає перевести угоду через парламент і справити докладно угодові предложєня правительства. Вправді донесли пештєнські дневники на днях, мов то бар. Банфі хотїв би, щоби австрійський парламент прийняв ті предложєня без зміни. Се однакж неможливе. Денєщо треба справити. А як би парламент здобув ся лише на енергію в тїм напрямі і серію зажадав деяких потрібних поправок, то тим самим скріпив би він становище австрійського правительства і правительство угорське мусїло би багато опустити з своєї надмірної бажливости. Ситуація є така, що Угорщина не може нині думати о окремій області митовій та торговельній, про окремий банк і самостійне управлїненє своїх торговельних відносин до сусідних держав. Бажанє се дасть ся осущити за 20—30 лїт, але нині оно не осущимє. Угорщина пне ся та дурє, полухає та кричить, хоче з теперішньої обнови угоди витягнути можливі для себе користи, але в рішучій хвили она мусить пристати на справедливий компромїс а іменно підвишити квоту на покритє спільних видатків.

Щоби ширшому загалу дати вірний образ сути угодових предложєнь, позволю собі в коротких словах обговорити угодові предложєня обох правительств і сказати притїм, чим они добрі, а що їм недостає.

Предложєням сим недостає перед всїм того, що в них пропущєно квотову справу. Ксли кабінєт гр. Бадєнього укладав ся з угорським правительством і Угорщині подав деякі користи (як побір консумційних податків на місци консумції, спільний заряд австр.-угорського банку, рівнобїжний вплив на сей банк і т. д.), то кабінєт гр. Бадєнього застерїг собі т. зв. *junctim*, се є те услївє, що справа митова не сьміє бути відлучєна від квоти. За подані користи мала Угорщина підвишити квоту до високости що найменше 35% (проти 30% давнїшої), бо з консумційного податку від пива, цукру і горівки зискувала через нову угоду 2—3 мільонів зр. Нині се *junctim* пропущєно. Угода трактує ся окремо. Угри хотять з угоди митової витягнути користи, але квоти не хотять підвишити в надїї, що корона відтак, рішаючи високість квоти, не наложить на них більшого тягару.

Хто-ж сєму виноватий, що так сталось? Вина лежить виключно на кабінєтї бар. Гавча, котрий про се *junctim* не подбав домагаючись в 1897 р. продовжєня угодової провізорії у бар. Банфіого. А чому бар. Гавч не подбав про *junctim*? Тому не подбав, бо маючи на голові клопоти з язиковими розпоряджєнями не мав за собою парламенту і не мав сили остоятись проти малярської захачливости. Виходить з того, що парламент австрійський буде тепер обовязаний подбати о се, щоби на угоду не пристати, наколи справа квотова не має бути трактована враз з угодою. Евєнтуальну втрату 3 мільонів зр. з податку консумційного, відданого Угор-

щині, мусить Угорщина надолжити під вишкою квоти. Инакше угоди не буде. В своїм часі перестерїгав др. Білинський обструкцію, щоби она не допустила до того, щоби §. 14. рішав угоду або провізорію угодову. Обструкція злегковажила сю пересторогу, а відтак стало ся, що бар. Гавч §-фом 14-им убив згаданє *junctim*. Угорщина використала хвилию. І в тїм лежить найслабша сторона теперішних угодових предложєнь.

Користи, які принесе нова угода Австрії, не суть вправді дуже значні, але деякі суть. Я вичислю їх по черзі. І так: В першїм ряді зискала Австрія се, що з 1. сїчня 1899 р. Угорщина перестанє засипувати Австрію своєю мукою, намолотою не з власного збіжа, а з біжа довезєного до Угорщини з за границі без оплати цла. Муку ту мала Угорщина після закона вивозити з Австрії, а она, обїйшовши закон, продавала єї в границях Австрії, чим нарушувала інтерєс австрійських млинів. Був то рід обманьства, подібного до того, яке практикувала Угорщина до недавна на поли рафінади нафти кавказкої, котру ввожено до Австрії під покривкою роши, коли се була вже рафінада, лише штучно занєчищена.

Друга користь для Австрії з нової угоди буде та, що в обох половинах держави тарифи перевозові на залїзницях будуть однакові. Доси Угорщина давала своїм продуцєнтам тайні опусты і тим нищила австрійських промисловців.

Трєта користь лежить в заостреню приписів ветеринарних. Австрія обезпечилась проти заволїканя зарази на худобу, через що доси вивіз єї за границі богато терпів.

Чєтверта користь вийде для Австрії з постанови що на будучє буде вести ся докладна статистика всякого привозу і вивозу продуктів австрійських до Угорщи-

Нєсподїване лихо.

Историчне оповіданнє.*)

Ой на Чорному морі,
На каменї біленькому,
Там стояла темниця камяная
Що у тїй темниці пробувало сїмсот
[козаків,
Відних невольників.

Народна дума.

I.

Ві второк 15. серпня р. 1722, в день свята першої Пречистої в церкві святого Іллі, в містї Глухові, що було тоді столицєю Лївобережної України, йшла звичайна служба. На крилосї сьпївав невеличкий і нестрійний хор; сьпївали: дяк Гаврило Лисий, його помічник Петро Чигир, паламар да два якихсь підлїтки. Гаврилів голос нагадував голос розколотого казанка. І сам Гаврило походив на дяка тільки тим, що був у стихарі, але твар його чисто виголена, широкі, довгі, густі вуси свїві і усї рухи його нагадували козака-запорожця. Таким дійсне і був Гаврило Лисий. Віком Гаврило був людина стара; семий десяток дотягав до краю. Про вік

*) Головну основу оповідання і де-які подробиці взяв з книжки «Слово и Дїло». СПб. 1884 стор. 55 і далї.

його говорили не тільки сиві вуси, а ще більш, майже голомоза голова його, про козакування його сьвідчили два карбежи: один впоперек чола з правого боку, другий на лївій щодї; дото-го-ж високе пряме чоло, пооранє глибокими борознами часу, круглі чорні і доволі ще палкі, очі надавали Гаврилови суворого, відважно-воювнєного виду. Ще за молоду він прийшов на Сїч, довго козакував, не було такого походу, що-б обїйшов ся без Гаврила. Підчас руйнованя Сїчи царєм, Московским Петром, Лисого вельми поранєно; він лєдві-лєдві не полїг. Видужавши, він бачив, що вже годі йому козакувати: подякував він матери Сїчи і подав ся до свого рідного села Красного Колядина. Тут він побрав ся і за рік, чи що став дяком і учителем в церковній школі в Батурині. Після відомого зруйнованя Меншиковим Батурина Лисому нічого було робити на руїнах. Взавши жінку, він полєнтав ся шукати собі хлїба і спочинку. Прийшов до Глухова і не вдовзі став дякувати в церкві св. Іллі.

Підчас служби, найпачє коли правили акафист Успенію Божої Матєрі, Гаврило і всї його товариші на крилосї помітили, що під крилосєм стоїть молодий парбїка і гарно підєспївує своїм високим, але оксамітово-мягким тенором. Коли він виводив «радуї ся обрадованная», го-

лос його хватав за серце кожного, хто чув його. Гаврило доволі часто спїняв ся сьпївати що-б лїпше прислухатись до того голосу.

— Добре сьпїває!... хто він такий? спитав нарештї Гаврило у Чигира.

— Не скажу! відповїв Чигир: мабуть не з нашої парухвії.

— Гарно сьпїває, просто за серце бере, треба розпитатись хто він... Шкода, що стоїть до нас спиною, тварі його не видно...

Коли скінчила ся служба і парубок той став виходити з церкви, Гаврило спїняв його і мовив.

— Здоров небоже! спасибїг тобі, що помагав сьпївати... Ти, мабуть, не тутешній?

— Не тутешній; захожий.

— Звідкіль же будеш?

— Родом я з далека; аж з самого Гадяча, коли знаєте, а тепер простую з Макошина..

— Куди-ж тебе Біг несе?

— Просто сказати: свїт за очі! волочу ся, шукаючи якого заробітку, та отсе учора прибав ся до вашого міста; чи не поталанить може тут.

— Заробітку, кажеш, а до якої-ж ти роботи придатен?

— До всякої в господарстві: умію і жати, і косити і за плугом ходити і за погонича на

ни і на відворот. Доси дбала про такі статистичні викази лише сама Угорщина. Австрія не знала, що вивозить з своїх країв, а що входить в область австрійську?

Дальша користь буде лежати в тім, що при всіх конзулятах австро-угорських будуть настановлені заводів промислові або купці, котрі подбають про відкрите нових торгів для всякої продукції австро-угорської, чи то хліборобної, чи промислової. Хліборобам і промисловцям обох половин стало вже за тісно. Они мусять оглянутись за ширшим полем продажі своїх плодів, через що і вартість чи ціна сих плодів мусить підняти ся.

Одного лише не можна було на тім поли вимогти на Угорщині, с. в., щоби Угорщина так само подбала о судьбу своїх робітників, як Австрія; щоби і Угорщина обмежила години денної роботи по фабриках і забезпечила робітників на случай недуги, каліцтва і смерті. Тягар забезпечена спочиває нині в частині на фабрикантах австрійських, коли противно угорські промислові, вольні від сего тягару, мають дешевшу продукцію і через те конкурують дуже з австрійською продукцією. Угорська продукція є дешевша, бо робітник дешевший (необезпечений) і довше працює в фабриках, ніж австрійський.

Се користи з поля інтересів митово-торговельних.

Враз з новою угодою накладає однак Австрія нові тягари посередні на деякі артикули консумційні, як: горівка, пиво, цукор і нафта. Сего домагала ся Угорщина і Австрія мусіла на се пристати. Не буду входити в подробности на сім поли, але фактом є, що згадані артикули для консументів подорожіють. Ся підвижка найбільше трівожить австрійських горожан. Але з другої сторони підвижка ся була конечною для бюджету і послужить на покриття нових видатків на урядників, помножене судів, оплату служби урядової, евентуально на підвишене плати війська, а з всеї суми 42 мільонів скарб державний буде обовязаний, рік-річно давати краям коронним 10½ мільонів зр. З суми сеї припадає для бюджету Галичини що року 1,779.000 зр. Рівночасно будуть знесені краєві консумційні податки на згадані артикули. Не можна також промовчати, що горальні, бровари і цукроварні, звязані з хліборобством, дістануть за те деякі боніфікації і опусті. Соціальні демократи і лівиця біють головно

на сю сторону нової угоди. Они будуть-стають в обороні консументів. Діло популярне. Їм байдуже, що бюджет державний потребує сих податків на нові потреби. Они знають, що їх крик придбає їм популярність між виборцями. Замічу при тім, що новий податок не діткне ропу галицьку (сировець), а лише рафінаду нафти.

Третім ділом нової угоди є справа нової організації австро-угорського банку. З сею справою вяже ся і продовжене регуляції золоті валюти, початої в 1892 р. Австрія і Угорщина віддають всі запаси золота банкови з відповідною контролею, а за те банк переймає на себе сплату довгів, заміну державних нот на банкові ноти, видачу нових срібних пятакорон та паперових десятикорон, стягнене курсуючих тепер пяток та пятьдесяток і викупино так званих салінових облігацій. Банк зобовязує ся іменно відписати Австрії єї власний довг 80 мільонів (schwebende Schuld), стягнути 112 мільонів нот державних, упорядувати облігації салінові і т. д., а з часом завести курс золоті монети на взір Німеччини. Не можу тут також входити в подробности. Скажу лише одно, що австро-угорський банк, за продовжене своєї привілегії буде обовязаний подавати австрійському промислови і хліборобству ширший і дешевший кредит, як се доси бувало.

Отсе головні точки з нової угоди в загальнім начерку. Над сими точками ведуть ся тепер розправи — скажемо досить обективні — угодовій комісії австрійського парламенту. Де що дасть ся змінити, окроїти, доповнити. Але годі думати о розриві спільної області митово-торговельної, окремім банку та окремії валюти, чого домагають ся скрайні сторонництва в Австрії і Угорщині. Може бути, що в міру, як промисел угорський з літами зросте, Угорщина схоче самостійно упорядувати всі ті справи. Нині сили угорські не доросли до того. Бажаня Кошутівців годі серію брати, так само, як не можна серію брати бажаня розриву зі сторони Люсгера і єго асеклів. Тільки-ж одно треба мати заєдно на увазі, іменно, що ся нова угода скривдить Австрію, наколи парламент австрійський не упімне ся о підвишене квоти угорської на спільні державні потреби. Згадане junction мусить бути привернене.

Стоцкий і Барвіньский.

В статі про «консолідацію на Буковині» «Діло» доторкаєсь кілька разів відношеня між Стоцким а Барвіньским і представляє єго в такий — скажім делікатно — неправдивий спосіб, що аж прикро робить ся, дивлячись на сю цілковиту невідомість автора, чи єго злобне кривдство. Говорячи о всемогучости буковинського правительства, каже славетний автор сеї статі ось що: «Найліпшим доказом на се були недавні вибори до ради державної. І він (Стоцкий) і єго теперішні виборці хотіли єго мати в парламенті. Але що-ж? Правительство було неласкаве. Барвіньский бояв ся єго конкуренції і постарав ся о се, що всеспільний Бадені післяв на руки Гоеса своє veto. Стоцкий знаючи буковинський нарід навіть не важив ся поставити своєї кандидатури.

Так отже мало бути, після автора, при виборах до ради державної, а при недавних виборах до буковинського сойму: «Бадені пішов, в буковинським соймі Стоцкий Барвіньскому не такий небезпечний як в парламенті; тож при сих виборах Відень не ставив Стоцкому таких перешкід, як при виборах до ради державної. Політична кар'єра Стоцкого і цілої єго партії ршала ся тепер виключно в границях Буковини. Она лежала в частині в руці краєвого правительства, а в частині в руці самого Стоцкого».

На оправдане такого дивоглядного твердження, дає опісля незавидний автор мов то силветку обох мужів, чим то они різнять ся від себе в своїм політичнім діланю:

«Між Стоцким а Барвіньским, хоч оба они правительственні Русини, є величезна різниця. Барвіньский служить правительству і польским панам безусловно, а Стоцкий є так довго правительственным, як довго правительство виконує се, чого домагає ся єго партія. Хто знає того буковинського політика, той знає також і се, що на случай, як би правительство не сповнило — що правда мінімальних — єго жадань, правительственне ягнятко перемінчив би ся в різкого опозиціоніста».

Отже по правді мало ся діло так: Перед виборами до ради державної правительство обіцяло Русинам-народовцям крім мандату з пятої курії (пос. Винницький), також один мандат для Стоцкого або Пігуляка. Руху передвиборчого не було нігде на Буковині, тож і народовці сиділи з заложеними руками, спускаючи ся на уклади з правительством. Але президент Гоес очевидно фаворитував москвофілів і був неприхильно усносіблений для народовської партії. В послідній хвили видав староствам припорученя що до переведеня виборів, при чім зовсім поминув Стоцкого і Пігуляка. По правиборах не було вже часу на агітацію. Пігуляк попав мало що не в меляхолью, а Стоцкий аж плакав з болю: чому дали себе правительству так вивести в поле! І коли Пігуляк сумував між чотирма стінами, Стоцкий кинув ся до діла. Він пізнав, що аж тоді буде правительство числити ся з ним, коли за собою буде мати силу єввидомого народу. Численні віча, отвореня читальень, а потім передвиборчі збори, які від двох літ Стоцкий з залізною витревалостію що неділі і в кожде єввято відбував по селах свого виборчого округу, з'єднали єму в «Бук. Ведомостях» імя «путешествующаго агітатора»; а жидівські аліянти москвофіло-консерватистів силувались кинути на него підозріне підбурюваня до противжидівських розрухів! Але збори і віча зборили своє: нарід провидів і пізнав цінити вагу виборів взагалі і патріотичну працю «професора з Чернівців», як він розбуджує і поучує нарід. Стоцкого знають особисто в єго виборчим окрузі не лише газди, але навіть діти в селі. Він став наскривз популярною особистостію. І тому має завдячити свій вибір.

Чи правительство хотіло Стоцкого, чи ні се в тім випадку меншої ваги, бо мимо величезного впливу правительства на Буковині, є підстава сказати, що Стоцкий був би вийшов навіть і против волі правительства. До того і в лоні самого правительства ва Буковині змінили ся обставини через уступлене давного президента гр. Гоеса.

Де-ж тут можна як небудь прицепити Барвіньського? Се потрафило зробити хіба «Діло»

ковях, коли треба, поїду. Вмію читати і писати; правив і за дяка... В Макошині торішню зиму був у дяка в школі за помагача...

— В школі, кажеш?

— Еге! хлопців учив по часослову і по псалтирю... Да той дяк помер на весні, царство йому небесне! а новий привіз свого помагача.

Гаврило увесь час пильно дивив ся в вічі своєму розмовникові; почувши, що він був за учителя в Макошинській школі, Гаврило зрадів і мовив:

— Дак ти може-б знов хотів до школи?

— Ще й як би хотів!.. єввяте діло школа... Тому-ж я і прийшов до Глухова, що тут у вас богацько церков; дак може чи не пощастить в котрій і мнї: чи в школі за помагача хоч за паламара...

— Е, дак стривай же, синку!.. ось зачєкай трохи на мене... я зараз справлю ся з панотцем, тай підемо до мене розговіємось, чим Біг послав, а там поміркуємо: може я тобі в пригоді стану...

Парубок щиро подякував Лисому і небавам вони простували через широкий майдан до церковної школи, де жив Гаврило.

Школа була чимала будівля на дві половини; в одній жив Гаврило, в другій була властво школа.

В поперек школи стояв довгий дубовий стіл, за ним, сидячи на лавках, учились школярі. Школярів набірало ся в школі Лисого инчий рік з півсотні; через що Лисий мусів держати

кількох помагачів: да таки й те треба скасати: сам він не любив працювати в школі; його тягло до старійших людей побалакати про сучасне, нагадати минуле. Бєсїди про Сїч-матір, про зруйнованя Батурина підносили Лисого. Частогусто від згадки про походи запорожців в старих очах Лисого блищали іскри, з них знати було сильним огнем волі, завзяття і хоробрости горіла колісь душа в отсего, тепер знесилєного, підтопаного, дяка-сїчовика. Згадки про Батурина в Гаврилових очах завжді видавлювали слези і вся твар його переймала ся чимсь похжим на розпуку, ненависть і бажанє пімети.

— Ех! гукав він в такому разі на сам кінець своїх згадок: «валетіли чорні крюки з далекого краю!

На бєсїди, звичайно, люди збирали ся нїде більш як в коршмі. Хоч як тоді стало тяжко жити проборканій Україні, хоч як вже панувало по Україні московське «слово и діло», хоч як стерегли ся люди на язик, а при те чарка — друга розвязувала засушонений язик. Тим то старий Сїчовик і любив частенько провідувати коршму та чаркою підкрепляти свої старечі сили! — Гаврило був людина говірка, любив і вмів розповідати про вольне товариське жите на Сїчи, люди любили його слухати і завжді було доволі охочих почастувати діда-дяка чаркою — другою, аби тільки він розповідав.

Дальше буде.

у своїм заслїпленю, що веде борбу з вітраками, нападає на Барвіньського навіть там, де єго зовсім нема. Якої конкуренції міг бояти ся Барвіньський зі сторони Стоцького? На се трудніше було відповісти «Дьло», як кинути таку клевету і оно — поминуло се мовчки. Знаємо натомість і знає се буковинська, руска громада, що Барвіньського і Стоцького лучили завсїгди приятні, особисті зв'язки і коли є між ними які різниці, то мають ті оба мужі і багато спільного, більше як теперішні консолідаційні оборонці з «Дьла», а тою спільною цїхою є: незломна воля служити народній справі на щиро національній, організаційній почві.

Вісти політичні.

В дальшій ході нарад угодової комісії, по довгій бесїді пос. Шлезінгера, виголосив довгу бесїду міністер скарбу Кайцль. Що до богато заяв застеріг собі міністер довірчність. Міністер Кайцль боронив угоду против пос. Білівського. До справи квотової не прикладає міністер такої ваги, яку надають їй звичайно. Але не можна сумнівати ся, що вислїди переговорів о квоту будуть мали моральне значінє для угоди угоди. Що інше, як оно було первісно уложене, не дало ся удержати — є виною обструкції. Міністер може тільки заявити ся за тим, що коли кінцеве інстин удержити ся, угода наступить без всяких перепон. В теперішній хвили услївом полагодження угоди є kwestія квоти.

Відтак розбирав міністер банкову справу, полемізуючи з Гросом і Авеліцом і перейшов до посередніх податків. Поборював тверденє мовби підвишенє консумційного податку мало бути уступством для Угорщини. Заявив, що височину консумційних податків можна евентуально ограничити і застеріг ся, щоби сю заяву уважати простим викрутом правительства. На всякий випадок правительство хоче удержати підвишенє податку від цукру, але готове зредукувати податок від пива і від горівки до мінімум.

При докладній розвазі, сказав міністер, мусить кождий прийти до вислїду, що теперішня угода рішучо є користна, коли зважить ся, що є всяка надія на полішенє квоти. В такий спосіб теперішня угода буде становити поступ в порівнаню з послїдною угодою. Не буде она вправді жадним триумфом, але розумним компромісом. Тож вже найкрайніший час, щоби угодові наради дійшли раз до кінця. А колиб ті наради мали знов проволікати ся через цілі місяці, то могли би вийти у гру інші річи, не лише постанови сеї угоди!

На по полудневім засїданю промавляв пос. Штайнвендер і пос. Феркавф (соціал). Довженні хотай річеві бесїди їх заняли цілий час засїданя.

Цісар німецький з женою є вже в дорозі до Палестини. Яхт, везучий цісарську пару до Константинополя мусїв задля бурі задержати ся в Занте, а вчера вплинув звідтам в дальшу дорозу. Подорожні цісарської пари до сьвятої Землі приписують велике значінє. Має она розширити вплив і значінє Німеччини на Вєходї особливо серед тамошних християн в Малій Азії, Сирії і Палестині а тим способом підготувати терен до протекторату Німеччини над тамошними християнами і усунути з часом протекторат Франції. Однак самі німецькі часописи остерігали перед сими далеко сягаючими плянами доказуючи, що Німці ще нині не в силі виперти в Леванті вплив Французів а звїсна недавна промова до Французів показала, що й Ватикан не конче був би прихильний німецькому протекторатови. Яке значінє буде мати гостина цісарської пари в Константинополі, се покаже ся мабуть вже сими днями. Поки-що доносять тепер з Константинополя, що там на памятку гостини вибито медаль. Зі справою подорожні цісарської пари стоїть також і викритє в Александрії наміреного атентату анархістів на цісаря. Бомби, які найшла поліція у тамошних анархістів, мали бути вислані кораблем до Яффи, а один з арештованих анархістів був вже наймлений за кельнера до одной із гостинниць в Єрусалимі.

Поліція в Царгороді робить всякі осторожності, щоби не допустити до якогю випадку. Обострено пашпортіві приписи і розтягнуто надзїр над підозріними молодотурецькими і чужо-

сторонними особистостями. Богато з них замкнено під ключ, як ми се вже доносили.

НОВИНИ.

— **3 нагоди відкритя рускої класи в Тернопільській гімназії** вислано послови Барвіньському до Відня отакі телеграми: «В день відкритя рускої гімназії в Тернополі пересилають Русини з Тернополя і Поділя найщиршу подяку за Ваші успішні заходи як немєньше всєчестному Славянському Союзови за чинну підпору і кличуть однодушно: най жиє рівноправність для всіх! Др. Володимир Лучаковський презес міста, Северин Навроцький, декан.»

«Найщиршу дяку за заходи Ваші пересилають Вашій Всєчестности рускі міщани з Тернополя і Міщанське Братство.»

Коли Русини подільські і руске міщанство та руска інтелігенція з Тернополя зуміла оцінити вагу і значінє відкритя рускої гімназії в столиці Поділя, бідненьке «Дьло» крутить як може, щоб удержати свою публіку в консолідаційній паморозі і доказує, що се було би і так прийшло, бо вже сойм ухвалив. Не хоче однак сего знати і не знає «Дьло», що міністер просьвіти вже рішив був справу неприхильно і відрочив відкритє рускої гімназії в Тернополі до шкільного року 1900/901! А чи забуло вже «Дьло» як оно свого часу кепкувало собі з ухвали соймової на тему: овва паралелька! Отсе консеквенція консолідаційна: раз плаче на польонізацію і недостаток руских шкіл, то знов кепкує собі, коли яка руска школа увійде в житє і відмавляє сему всякого значіня!

— **Інформації польської праси** в руских справах подібні цілком до тих, які має про положенє Хін, але й про хінські справи можна би нині довідати ся з неї щось автентичнішого ніж се, що подають часом польскі газети про Русинів. Від кількох днів обігає по всіх львівських і краківських дневниках нотатка, подана мнимо за «Русланом», що в ювілейнім представленю «Наталки Полтавки» у Львові виступить пна Крушельницка. Ми радимо щиро польским дневникам виучити ся бодай добре по руски читати, наколи хотять користати з руских жерел, що остаточно вийшло їм лише на добро. Отже заявляємо, що до ролі Наталки Полтавки упрощено п. Ф. Лопатинську, звїсну б. артистку руского театру, як то ми вже передше доносили. Так само потїшає ся польска праса, що до І. кл. рускої паралельки в Тернополі вписало ся лише 12 учеників. Можемо запевнити польску опінію, що в новокреованій гімназії треба буде отворити відразу два відділи, бо число вписаних учеників дійшло до вчера, як подаємо на иньшій місци, цифри 62!

— **З Тернополя** пишуть нам: Посрамились дневники польскі телеграмами після котрих 12 учеників вписалось тільки до паралельки. Тимчасом днес вписаних є 62, а дасть Бог буде еще більше! Советника Левицького ані послів руских, а найменше учителів сельских на отворенє не бачилисьмо, але бачилисьмо товпи народа, котрий сей день яко сьвято народне праздновав. Всї тішать ся крім прихильників брехливого «Слова польского». Побіда наша! Ю. Г.

— **Збори основателів руского Товариства податкового в Самборі** відбудуть ся в четвер 20-го с. м. о 12-ій годині в полудне в льокало «Рускої Бесїди» в Самборі в присутности ц. к. нотаря. Всї, що наміряють вступити в члени того Товариства зволять явити ся на ті збори.

— **Галицка молодіж.** Один варшавський публіциста подає в часописи «Wiek» цікаві замїтки про теперішню галицку молодіж. Він подає многі приміри, як та молодіж бе чолом перед божцем урядничої карєри і старає ся виказати, які з того випливають небезпеченства, та як ся любов до «золотої ковїра» ділає згубно на моральне урєнє молодєжи. Квєстию ту порушив автор з нагоди підвишеня урядничої платні в Австрії. Се підвишенє причинило ся до захланних старань о бюрові посади, а навіть студенти університету замість удержуватись з лекцій, завчасу тиснуть ся до урядів. Також один львівський дневник порушив ту справу, пригадуючи з натиском, що золотий ковїр не повинен бути одиноким ідеалом галицкої молодєжи. Невавом переповнять ся і урядничі посади, для того загал молодіжи повинен задалегідь приготувляти ся до иньших практичних, самостійних заводів. Галичина є край бідний і економічно слабій. Чому-ж молоді сили не мали би оживити мертвого організму? Без сумніву, підвишенє платні се для урядника в Галичині запевненє вигіднішого житя, але ціла суспільність опинить ся невавом в «уніформованій ері». Коли-ж молодіж не визволить ся з осяганого шаблону, що вяже всякі обяви самостійного, духового, і економічного житя в краю, коли зпоміж неї не буде виходити щораз більше людей, котрі старали би ся здобути для себе становиско материяльне і духово независимі, то галицка суспільність не стане ніколи о власних силах, а край не перестанє бути жертвою економічного і бюрократичного угнету.

— **Учителя Василя Елієва**, запротореного до черновецького гарнізону за намір описаня людского знущаня офіцера Андля над жовнірами, вже засуджено. Війсковий суд засудив єго на шість тижнів арешту, вчислюючи в се чотири тижні просиджених в слїдстві. На другий тиждень вийде Елієв по трєх місяцях війскової каторги на волю.

— **Іменини Цісареві.** Міністер віроісповідань і просьвіти гр. Біляндий-Райдт розпорядив, щоби день іменини бл. п. Цісареві Елисавети, так як до тепер був вільний від обовязкової науки і що в тім дни мають відправити ся відповідні торжєства церковні.

— **Іменованя в суді.** Львівський висший суд краввий іменував авскультантами львівського округу висшого суду практикантів: д-ра Едварда Вібрала, Казимира Добруцького, Йосифа Кляйнєдера, Конст. Грабєского, Йосифа Міцьковського, Аїтала Вітошинського, Володислава Оробкевича, Івана Рибачка і асистента рахункового висшого суду у Львові Бол. Криковського.

— **Король тенорів портієром.** О Володиславі Мержвіньскім, котрий перед якими 10 літ був найславнішим тенором в Європі, доносить N. W. Tagblatt, що приняв місце портієра в «Готелю англійскім» в Садпє на Рівєрі. Обдарений незвичайно сильним і високим голосом, був в героїчним партиях незрівнаним, тим більше, що крім феноменального голосу мав також величаву сценічну поставу. За свої виступи брав казочні суми. Вкінці дійшов до величезного маєтку і ввійшов в кола шпортменів. Однак невавом розвинули ся у него невздержима пристрасть до газардової гри, в котрій пропустив все, що мав. Шалена пристрасть і ночи проводжені при зеленім століку вплинули також відємно і на голос співачка: Мержвіньський тратив поволи голос. На сцену єго вже ніхто не ангажував і він лише концертами від часу до часу пригадував ся сьвітові. Остаточно перед кількома роками перестав цілком співати. Вість о упадку «короля тенорів» — як свого часу єго називано — викликала у всіх європейских столицях велику сензацію.

— **Помер з голоду учитель** Михайло Яремко в Полянї, повітє львівського. Помимо 15-літньої служби був лише тимчасовим учителем, бо кожду просьбу о стабілізацію відкинула єму власть без успіху. Жив з жінкою і дітьми в крайній нужді. Страшна дорожня, що панує тепер в львівскім повіті, дала ся єму взнаки. Відмовляючи собі найконечніших потреб, заголодив себе на смерть. І дивувати ся нині, чому так богато в Галичині шкіль порожних, чому мало хто хоче бути народним учителем!

— **Катастрофа на морі.** На дорозі з Лондону до Нью-Йорку лучила ся оноді страшна катастрофа на кораблі «Mohegan». Вплинув він з Лондону четвер вечером і находило ся на нїм 53 подорожних і 80 людей залогі. Катастрофа наступила в п'ятницю о 7. годині вечером недалеко рога «Lizard», підчас мраки. Корабель дістав ся на скали і ушкодив ся. В короткім часі, бо в 20 мінутах пішов під воду. Залогя корабля з капітаном поступала по героїски. Капітан стояв до остатньої хвилі на містку і розказував. Старали ся випомпувати воду з корабля і рівночасно спущено два ратункові човна, в котрих уміщено жєнщини. З подорожних згнуло лише 4 особи а між ними одна Німкнян Грumbрехт. З моряків уратовало ся лише чотирнайцятьох. Капітан утонув. Коли корабель ударив о скалу, подорожні були власне при вечері. Всї тоді вибігли на поклад. Мужчини кричали і плакали; жєнщини мліли з перераженя. Всї рвали ся до ратункових лодий, але капітан умів привернути порядок. Декотрі з подорожних і моряків кидали ся до води, щоби плинути до берега. Ратункова лодь з Falmouth уратувала чотирнайцятьох моряків. Пароход «Penguin» уратував одного подорожного, що сидів 7 годин в воді. Розбитий корабель належав до атлантійского Товариства транспортowego, а подорожні були переважно Американці.

— **Побожний злодій.** На перемискім передмістю Владичю закрвав ся оноді злодій через дах нескінченної ще каменїці до помешканя гімназійных профєсорів п. Л. і З. та забрав їм різні дрібні річи. Дивно лише то, що там находили ся також річи одного руского сьвященника, а злодій тих річий ані не доторкнув ся.

— **Зухвалої крадежи** допустив ся в Кременці подільскім в Росії молодий весільний. В хвили, коли молода вибрала ся до церкви, щоби присягнути своему судженому перед вівтаром до смертну любов і вірність, молодий вхопив шлюбну сукню і утік. Можна собі представити невідраднє положенє молодої і весільных гостей, перед котрими лежала приладжена на весіле свиня і дві цілі ще бочки пива.

— **Заздрісний муж.** Оноді відбула ся перед звичайним трибуналом в Кракові розправа против Івана Лєманського з Варшави. Він підозрівав свою жінку о невірну любов і дня 15 с. м. стрілив шість раз до своєї жінки Марії і п. І. Опацького, що находив ся в її товаристві. Підозрінє оказало ся при розправі безпідставним,

а п. Леманський хотів убити свою жінку лише під впливом надмірного ужиття горячих напоїв. В наслідок того Леманського увільнено від кари.

— Помер: Василь Скребечович Селецький, пенсіонований контролор, податкового уряду, в своїм родиннім місті, в Сільці під Самбором, д. 10. с. р. в 80-ім році життя.

ВІСТІ ЕКОНОМІЧНІ І СТАТИСТИЧНІ.

В товаристві взаїмних ubezpieчень «Дністер» прибуло в місяці вересня с. р. 8.300 важних поліс на 3,743.895 зр. обезпеченої вартости з премією 34.321 зр. 94 кр. Від 1. січня отже до кінця вересня с. р. видано 48.878 важних поліс на суму 25,394.855 зр. з премією 219.177 зр. 51 кр.

Попереднього року за той сам час видано 40.201 важних поліс на суму 21,315.606 зр. з премією 182.394 зр. 08 кр.

Шкід було в вересні 94 випадків, межи тими більші пожеари в Торговиці повіта Товмацького [29 членів], в Книгиничах пов. Рогатинь-

ского [9 членів], в Коцурові пов. Бобрецького [7 членів], в Микулинцях пов. Тернопільського [8 членів]. Разом всіх від початку року по кінець вересня 1898 було 576 шкід, з котрих 567 уже виплачено; одна шкода приключивши ся в останніх днях вересня находить ся в ліквідації, а 8 відшкодовань [в сумі загальній 1876 зр. 34 кр.], на разі вздержано до укінчення доходжень судових.

Сума всіх тих шкід разом з коштами ліквідації вносить brutto 157.801 зр. 87 кр. з чого відтрупивши часть реасекувану остає на власний рахунок 87.490 зр. 67 кр.

Фонд резервовий з днем 30. вересня с. р. вносить 90.840 зр. 87 кр.

Львів, 10. вересня 1898.

Телеграми.

Відень, 18. жовтня. Вчора відбуло ся торжественне відкрите першого чеського «Народного Дому».

Відень, 18. жовтня. Депутації автономічних властей на їх прошенє звизити автономічним урядникам ціни їзди на державних залізницях, відповів міністер Віттек, що се сировадило би велике обниженє доходу державного, але коли приватні залізници признають сі полекні, так і він не відтягне ся від того.

Брукселя, 18. жовтня. Князь Орлеанський принимав в готели «d» Flandre» більше ніж 100 визначнійших роялістів. Францускі шпигуни підглядають кожний крок претендента, щоби він не прибув тайком до Парижа.

Париж, 18. жовтня. Президент Фор прийняв вчора російського міністра заграничних справ гр. Муравєва.

Берно швайцарске, 18. жовтня. Berner Tagblatt доносить, що президент Союзу Ruffy одержав від анархістів лист з погрозами; заряджено ріжні поліційні средства осторожности.

Розклад їзди поїздів залізничних обовязуючий від 1-го жовтня 1898.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Table with 4 columns: Poїзд (train), час (time), станція (station), and direction. It lists departure and arrival times for various routes from Lviv, including destinations like Ternopol, Krakow, and Vienna.

ЗАМІТКА: Пору нічка числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейский ріжнить ся від часу львівського о 26 минут, а іменно: 12 год. часу середно-європейського = 12 год. часу львівського. — Бюро інформаційне п. к. зал. держ. (Львів, ул. Третього мая, готель Імперяль) уділяє пояснєнь в справах залізничних, продає білети всякого род і розклади їзди.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшій курсі денним не числячи ніякої провізії.

Контора виміни і відділ

депозитовий перенесені до льокалю партерового в будинку банкомів.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впроев. Митроп. і Преосв. Еп. Ординариатам всіх трех евархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі зваради, збіже в зерні і соломі, сіво в стогах і будинках против шкід огневих.

«Дністеръ» вступив в 6-тий рік своєї діяльности з збільшеними фондами гваранційними, котрих стан з днем 31-го грудня 1897 вносить:

Фонд резервовий . 73.874 зр. 47 кр. }
Резерва премій . 52.269 „ 40 „ } 176.143 зр. 87 кр.
Фонд основний . 50.000 „ — „ }

Виплачені шкоди до кінця 1897 року 430.100 зр. 42 кр. Тарифи «Дністра» дуже умірковані, услія обезпечєнь користні а шкоди ліквідують ся безпроблемно. Поліси «Дністра» приймає Банк красвий при пожитках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечєнь в Кракові, котре дає найкористнійші услія, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускїм язїці.

Товариство взаїмного кредиту «Дністеръ», стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє пожитки за платою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів третих осіб по 4 1/2%. Удїл членський вносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і пожитку дістати може тільки член обезпечений в «Дністрѣ». Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрестностях і де нема близько агентів «Дністра», приймає ся

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просвїти»).

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ. приймає замовленя і посередничить в закупнї: Свїтло церковне, вїрост з фабрики Іа по 70 зр., Па по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика. Вино в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції. Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. послїлках почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко. ВИНО в 5 кіл. барилках по зр. 3-—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Інші товари по умірених цінах. 76-?

РОБИТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ Емілії Соколовскої у Львові, Ринок ч. 29., І. п. приймає ласкаві замовленя і виконує їх густо-206 вно і по приступних цінах. 46-104 НАУКУ КРОЮ уділяє в осібних годинах. Замісцеві панночки приймає на помешканє.

Всілякого рода інструмента музичні найдешевше в виключнім фабричнім складі І. Капралика у Львові. Цїнкики даром. 21-24

Зміна льокалю. Заложена фірма в року 1877-ім Вольф Кавфман перенесла ся з улиці Трибунальскої ч. 1. на ул. Лукасїньскої ч. 4. (площа Каструм), філія ул. Театральна 16. Ново відкритий СКЛАД МЕБЛІВ також і випозичальня заосмотрена в всілякі знаради почавши від найбогатших до найскромнійших. Цїлі урядженя для покоїв до спаня, салонів, їдалень і др. — Меблі орїхові, ольхові, чорні, також залїзні і гнуті, зеркала і т. д. Цїни низькі і сталі. З поважанєм В. Кавфман, ул. Лукасїньскої ч. 1.